

כשאחשורוש נפל מהמיטה

פרופ' יהושע שורץ

במשך הזמן הפכה מגילת אסתר לאחד הספרים הנפוצים ביותר מבין ספרי התנ"ך. סיבה חשובה לכך היא שחז"ל קבעו את חובת קריאתה כמצווה המרכזית של היום. סיבה אחרת היא שאין בה הזכרת שם שמים. סופר שהיה נרתע מכתובת ספר שיש בו שם שמים מחמת החשש שלא יכתבו כדיון, לא חשש כך לגבי מגילת אסתר. היקפה הקטן של המגילה, ביחס לספרי תורה, אפשר לרבים לרכוש מגילות בעצמם כדי לקיים את חובת קריאתה. כבר בזמן של רבא בבבל נחשבה מגילת אסתר כסמל לכתב-יד זול שמחירו רק זוז (בבלי בבא בתרא קנ"ה ע"ב).

על אף היקפה המצומצם של המגילה ועל אף מחירה הזול, סיפורם של מרדכי ואסתר, המון ואחשורוש משך רבים מחז"ל ומבעלי המדרש לעסוק בספר. בנוסף לאגדות הרבות הנמצאות במסכת מגילה, בירושלמי ובבבלי, נכתבו ספרי מדרש רבים על מגילת אסתר כמו מדרש אסתר רבא, מדרש אבא גוריון, מדרש פנים אחרות, אגדת אסתר ועוד רבים. נכתבו גם שני תרגומים ארמיים למגילת אסתר. נציג בקיצור אגדה המתייחסת לליל הנדודים של אחשורוש.

אותו לילה שעשה בו המון העץ היה לילה ראשון של פסח, שהפך לליל אימים לישראל שהיו מְצַרִּים ובוכים. לאחר שעשה המון את העץ הלך וחיפש את מרדכי ומצא אותו בבית המדרש ועשרים ושנים אלף תינוקות יושבים לפניו בשק ואפר ובוכים. המון שם קולרים בצוואריהם ושלשות ברגליהם והפקיד עליהם שומרים ואמר: "למחר אני שוחט הללו תחילה ואחר כך אני תולה את מרדכי". צעקת הילדים עלתה למרום ושמע הקב"ה את קול בכיים ואמר: "מה קול גדול זה אני שומע כגדיים וטלאים"? עמד משה ואמר לו: "לא קול גדיים וטלאים הם, אלא קול קטני עמך הוא שלמחר עומדים לשחיטה כגדיים וכבשים לטבח". נתגלגלו רחמיו של הקב"ה ואותה שעה הוא שלח את מיכאל להפיל בהלה בלבו של אחשורוש ולנדד שנתו מעיניו. ואז ירד גבריאל אצל אחשורוש והיה מפילו מעל מיטתו שלש מאות ושישים וחמש פעמים, ומלאכים מבהילים אותו ואומרים: "אוי כפוי טובה, שלם טובה לבעליו" ומיד "ויאמר להביא את ספר הזיכרונות לדברי הימים... וימצא כתוב אשר הגיד מרדכי על בגתנא ותרש וכו'" (אסתר ו, ב). וכך החלה הצלת היהודים: אחשורוש נפל ממיטתו.

כמו בעבר, יש לקוות כך גם לעתיד: "הנביאים והכתובים עתידים ליבטל... אך מגילת אסתר והלכות אינן עתידין ליבטל" (ירושלמי מגילה פ"א ע"ד).

פורים חג גדול לילדים או ליהודים? הרב אברהם וטרמן

"שמחה וששון ליהודים!" אלא שהמבוגרים מתקשים קצת לקלף את המסכות שהחיים מלבישים עליהם. את מסכת המורכבות המזויפת שנלחמת בהגדרות אמת ושקר, את הפוליטיקלי-קורקט, שלנקום באויב זה לא יפה, את מגבלות הנימוסים החיצוניים שמחנכים את השמחה הטבעית.

על מה באמת שמחים?

על הקיום היהודי למרות הקמים עלינו לכלותנו, על ההצלה ממוות לחיים, על הנקמה ברוע ונושאי-דגלו, על זקיפות הקומה הלאומית בעקבות הנס, על הרוח הגבית שבאה לשבי-ציון בתקופה הקשה של ראשית הבית השני.

לא שהחיים רק שחור-לבן, לא שאין מגבלות על הרצון הטבעי לנקמה, לא שאין דאגות שיעיבו על השמחה – ככה זה בעולמנו המבוקר. אבל פורים הוא הזמן לחזור לתחושות הבסיסיות והקיומיות ביותר של החיים, כאלה שהילדים עוד מחזיקים חזק וטרם קלקלנו להם.

בעצם, תפקידנו הקשה הוא להעביר את תום-הילדות לחיינו הבוגרים. לא לתת לשטף החיים להשכיח את אמיתות-היסוד. פעמים שלא הצלחנו, טשטשנו, שכחנו, התרחקנו, בידעין ובלא יודעין.

יבוא פורים, יבואו הילדים השמחים שמחה מתפרצת וכובשת, ויקרעו את המסכה שלבשנו על פנינו תוך אילוץ החברה ועול החיים. ישיבו אותנו אל הטבעיות הילדותית הכנה והבריאה, אל קיום התורה ומצוותיה כפי שהם עצמם מתחנכים – כי חג פורים חג גדול לילדים וליהודים.

נסו לשיר לעצמכם את השיר הידוע – מהן המילים שלו? האם חג פורים גדול לילדים או ליהודים? שאלה קצת מוזרה לכאורה, אבל במבט נוסף נראה שיש מי שסבור שהחג הזה גדול בעיקר לילדים, המבוגרים מתקשים קצת להכיל את משמעותו. השמחה המוחצנת מאד, המצווה להשתכר עד דלא ידע, טיפוח מיוחד של השנאה לאויבים, חדות-הנקמה בהמן ועשרת בניו, האויבים ההרוגים – כל אלה מקשים על המבוגרים להבין מה זה ועל מה זה, ולשמוח באמת בשמחת החג. אבל מה לא עושים בשביל הילדים? שישמחו בתמימותם, הם עדיין יכולים להרשות לעצמם לחשוב שהעולם מחולק בין טובים לרעים, שהמציאות מחולקת בין "שחור לבן", שאין מורכבות לחיים. הם עדיין בגיל בו נקמה היא חלק אינטגרלי וטבעי בסדר החיים – הוא זרק לי, אז אני זרקתי לו. לילדים מותר גם לפרוק קצת רסן, להשתולל, לשמוח בצורה מוחצנת. המבוגרים שמחים בעיקר כי הילדים שמחים, אבל לא חושבים שהחג באמת מדבר אליהם.

לא רק פורים הפך לחג-ילדים. פעמים שאנו מוצאים עצמנו במצב מוזר, כשהורים דואגים מאד לחינוך ילדיהם לתורה ומצוות, תוך שהם עצמם אינם מקיימים בפועל את אותם המעשים הנדרשים מילדיהם. למשל – תפילה במניין, לימוד תורה, לבוש הולם, ועוד מן המצוות הנדרשות במערכת החינוך הדתית בה לומדים הילדים. לפעמים הילד אף נענש שלא הופיע לתפילה במניין בבית-הספר, בזמן שאביו אינו מומשתתפי המניין הקבועים... נמצא, שלא רק פורים חג לילדים, אלא הקפדה על קיום מצוות הפכה אף היא עניין לילדים.

אין צורך לחקור הרבה כדי לדעת שהחג הזה אכן גדול ליהודים, כנאמר במגילה

שילוב והמשכיות בקהילה יוסף שטח

שמחתי ורחב לבי בראותי את ההרכב החדש של מועצת העמותה והנהלתה, שרובו מאויש על ידי הדור החדש של חברי הקהילה, כולם ברוך השם אנשי איכות ויראת שמים. שמחתי גם על השילוב של הדור הוותיק והדור החדש, על המשכיות ועל המעבר החלק. הדברים הם גם לשבח הדור הוותיק שאפשר בלב חפץ, לכל דכפין, לבוא ולשרת בקודש. במכוון איני משתמש במונח צעירים כי כולנו צעירים ברוח, ולא במונח זקנים כי כולנו זקנים, ש"אין זקן אלא בחוכמה".

שמחה גדולה היא לראות המשכיות יפה למפעל מפואר זה של קהילת "גבורת מרדכי", שהחל לפני מלחמת ששת הימים. דור הבנים לא המשיך בגבעתיים, אלא נפוץ ביישובי הארץ – מהם ביהודה ושומרון, ומהם – בתחומי הקו הירוק. הדור החדש, שהגיע בעשור האחרון, הצליח להתגבש בתוכנו ועמנו ולהוסיף בין היתר שיעור חדש, של אבות ובנים עם רב הקהילה לאחר תפילת שחרית בשבת, בשילוב ארוחת שבת. התמהיל של ותיקים וחדשים הוא טוב בכל חברה (אגב, גם בחברה עסקית). ההרכב שנוצר והפעילות החדשה נותנים יסוד לתקוות כי הדור החדש יצליח למושך משפחות חדשות ומתפללים נוספים לקהילה ולבית הכנסת, ולחדש ימינו בקדם.

ברכות מאליפות ויישר כוח!

מול הציבור הרב אברהם וסרמן

שנים רבות תמהתי על המנהג הרווח בקהילות רבות שהרב יושב ופניו לציבור. זה לא נעים להיות מול עיניהם הבוחנות של המתפללים דווקא בזמן התפילה, שהיא עניין מאוד אישי. אינני משוכנע שלמתפללים עצמם יש תועלת בכך שהרב יושב ופניו אליהם בזמן התפילה. עם הזמן קיבלתי מענה לתמיהתי. משה רבנו מבקש מהקב"ה למנות תחתיו מנהיג, איש אשר רוח בו (במדבר כז, יח), ופירש רש"י "שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד". לא בכדי בחר רש"י בלשון "כנגד" המשתמעת גם כלשון ניגוד. אל לו למנהיג להיגרר אחר הציבור, וצריך שיהיה לו האומץ גם ללכת

בדרך ניגודית בשעת הצורך. כך אכן התנהג משה רבנו במקרים ידועים המסופרים בתורה (ע"פ 'מאוצרנו הישן', במדבר, שם).

אני לא משה רבנו, וציבור המתפללים אינו דור מקבלי התורה, אבל חכמים לימדו אותנו שיפתח בדורו כשמואל בדורו. מן הסתם, גם הציבור לא מתכוון לקבל על עצמו רב שיאמר אמן אחר כל מה שהציבור רוצה. לא לשם כך הוא נמצא. יש בתפקיד הרב גם יסוד לעומתי כלפי הציבור. זה החלק הפחות נעים לשני הצדדים, אבל רב שלא ינהג כך – אינו מומלא כראוי את תפקידו.

גם בנושא "אשת-חיל", חובתי לעמוד ולהתריע מפני השינוי בסדרי בית-הכנסת, כשהוא איננו ראוי. גם מתחילה סברתי שלא היה ראוי לחדש זאת, אלא שלא שאלו אותי טרם שהחלו בעניין (זו כשלעצמה אינה התנהלות תקנית). לאחר שכבר החלו בו בפועל – לא הזדרזתי למחות, וחיכיתי לראות מה תהיינה תוצאות הנהגה זו.

מאחר והשנה וגם בשנה שעברה, גרם אירוע זה לכך שהנשים שרו ואף רקדו בעזרת-נשים, תוך שהציבור עומד ומתבונן בהן בזמן התפילה, החלטתי להביע בגלוי את דעתי.

הבעתי את בקשת הסליחה כלפי מי שנפגע – למרות שברור לכל שלא זו היתה כוונתי, גם לפי אופי דברי וגם לפי תכנם. אך איני חוזר בי מעצם התנגדותי לשינוי זה, שנולד מתוך האווירה הכללית של תנועות-שוויון הבאות אלינו מן החוץ (תחילתן אצל הגויים), ובהקשר של חיי ההלכה – אלו תנועות המבקשות לבטל את יסודותיה. תקצר היריעה במסגרת זו, אך שוויון בין מי שמצווה להתפלל במניין לבין מי שאינו מצווה – שומט את הקרקע תחת אושיות ההלכה, והופך את עבודת ה' כולה לעניין התלוי בתחושותינו ובהלך-רוח משתנה החולף-עובר בעולם. כביכול, עבודת-ה' אינה באה לפי דבר-ה', אלא לפי רצוננו. אני שותף לבקשת הנשים להביע ביתר-שאת את עבודת-ה' שלהן. אולם הרצון לעשות כמעשי הגברים, אינו נכון ואינו אמיתי. בית-הכנסת במיוחד, הינו "מקדש-מעט" כפי שהגדיר אותו הנביא, ויש לנהוג בו כובד-ראש ולא להפוך אותו למקום של אירועים חברתיים. ההכרזה על "אשת-חיל" קהילתית, אינה חלק מסדר התפילה אלא עניין חברתי שיש לו חשיבות גדולה. גם קידוש הנעשה לפי מסורת בת דורות רבים עבור חתני תורה ובראשית, אינו ההזדמנות הנכונה להוסיף עליו אירועים חשובים אחרים, שאינם חלק אינטגרלי מהשמחה הייחודית של סיום התורה והתחלתה.

ידידותו המופלאה עם בעלי יוסי ז"ל (הם פשוט העריצו זה את זה) - כל אלה הם רק חלק מאישיותו.

לכן לא התפלאתי כלל שסגן שר הבריאות החליט להעניק לו את מגן משרד הבריאות למתנדב, בטקס רב רושם שהתקיים בכנסת.

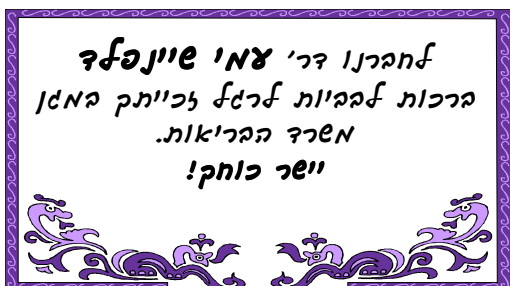
לפני כשנתיים, עם התגבר מפל הקסאמים על תושבי עוטף עזה, החליט דר' עמי שיינפלד להתגייס ולתרום בכל תחום רפואי לתושבי הדרום המופגז. מדי שבוע, בדבקות ובקביעות, הגיע לשדרות כדי לעזור לתושבים. בנימוקי הוועדה להענקת הפרס נאמר כי "בבקשתו לבוא ולעבוד במרפאה בשדרות כתב דר' שיינפלד שהסיבה לצעד זה היא שמצבם של אחיו בשדרות מדיר שינה מעיניו. בכך הוכיח אצילות נפש ושאכן ישראל ערבין זה לזה".

דר' שיינפלד, שהוא מנתח חזה בכיר ב"תל השומר", ממשיך להגיע מדי שבוע לדרום, והוא עושה זאת לאחר יום עבודה ב"תל השומר", שם הוא משמש כרופא יועץ במגוון תחומים. הוא עובד בהתנדבות בסניף קופת חולים לאומית בעיר. הוא מעניק לציבור המטופלים מכלול רחב של שירותים, החל ברפואה כללית, דרך ייעוץ קרדיאלי ופעילות כירורגית וכלה בתמיכה וסיוע בטיפולים ב"תל השומר".

ועוד נאמר בנימוקי הוועדה:

"דר' שיינפלד מתמיד בהתנדבותו ולא נעדר מהמרפאה גם בימי ההפגזות הכבדות על היישוב. ניסיונו הרפואי הרב והרצון לסייע תורמים רבות למטופלים במישור הרפואי ויוצרים אצלם תחושה מעודדת ומחזקת שיש מי שקשוב למצבם... פעילותו ההתנדבותית יוצאת הדופן תורמת לצמצום פערם והנגשת השירות הרפואי המקצועי לתושבי שדרות החיים בתנאי מצוקה".

כולנו גאים בעמי, חתני, והוא גאוות הקהילה כולה.

אני מעודד כל העת פעילות תורנית ורוחנית לנשות הקהילה, הן בשיעורים שאני מעביר והן בדרכים אחרות. אך כל זה מתוך התחשבות מתמדת בהלכה וברוחה, ותוך התייעצות עם פוסקים חשובים המקובלים על הציבור שלנו. אני שב ומציע לעשות אירוע גדול ומרשים, שבו תיבחר אשת-חיל של הקהילה במסיבת חנוכה, חג בו תפקידה של האישה בהתגברות על היוונים חשוב במיוחד.

המשפחה שלי - מה הסיפור?

חנה בן-כוכב

לאורך כ- 45 שנות קיום הקהילה, מאז דור המייסדים, הפכה "גבורת מרדכי" לאבן שואבת למשפחות דתיות-לאומיות באזור דרום גבעתיים והשכונות הסמוכות ברמת גן.

ברוך השם שזכינו לראות בגידולה של הקהילה עם הצטרפות משפחות נוספות, משפחות צעירות עם ילדים ובני נוער.

בעקבות תהליך זה התחזקה התחושה, כי יש צורך בחיזוק ההיכרות בין החברים למען גיבוש הקהילה.

הצעות בכיוון זה הועלו לאחרונה. הרעיון הוא שחברים יספרו על עצמם, על בית אביהם ועל משפחתם כיום, וזאת - בשני ערוצים: האחד - בעל-פה, במסגרת חברתית, במפגש רעים; והשני - בכתב, מעל דפי המידעון הקהילתי.

שני חברים מן הקהילה הביעו נכונות לרכז את הפעילות המיוחדת הזאת:

שרי זיו, שהתנסתה בכתיבת היסטוריה משפחתית ואף ארגנה בעבר פעילות בנושא זה במסגרת מועדון "אחי עזר".

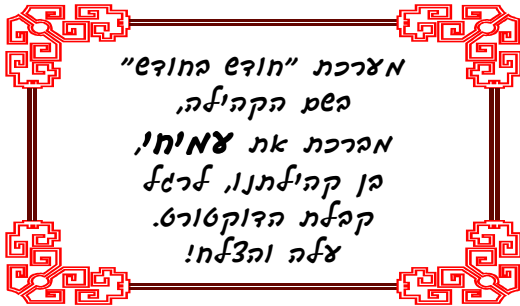
יוסי ארגמן, היסטוריון מנוסה בכתיבת ספרי תולדות חיים של אישי ציבור.

חברים המוכנים לספר על משפחתם מתבקשים ליצור קשר עם שרי זיו, ונקווה לראות בקרוב את הפירות המבורכים של הרעיון. יישר כוח ל"אבות" הרעיון: רחל גיא ויוסי ארגמן.

עמי שיינפלד - דוקטור עם לב

עטרה רבינוביץ

דר' עמיחי שיינפלד הוא חתני. לא זו הסיבה שבעטייה אני מתרשמת ממנו בכל פעם מחדש. יחסו החם להורים, לילדים ואלי,

מי אתה הביורוקראט? סיכום עבודתי לקבלת תואר דוקטור לפילוסופיה דר' עמיחי פישלר

כולנו נתקלים מדי יום במה שכבר הפך למילת גנאי: ביורוקרטיה. מילה נרדפת לסחבת, עצבים, התרגזויות, חוסר אונים ו"טופסולוגיה" אינסופית. עבודת הדוקטורט שלי עוסקת בדיוק בתחום זה. אני מועסק במשרד ממשלתי האחראי על ייצורו של מוצר ציבורי. מהו מוצר ציבורי? למשל: ביטחון או כבישים, "מוצר" שאנשים רבים נהנים ממנו בו זמנית. בעבודת הדוקטורט עסקתי תחילה במה שנקרא "מיקור חוץ". בלשון פשוטה "אאוטסורסינג" (Outsourcing) – הוצאה של פעולות משנה לביצוע על ידי גורמים שמחוץ למוסד. לדוגמא: בשנים האחרונות העביר צה"ל את האחריות לאספקת ארוחות לחיילים, בחלק מהבסיסים, לחברות וגופים פרטיים. זאת – במקום השימוש במטבחים צה"ליים. בפרק אחר אני מסביר מדוע מיקור חוץ נפוץ פחות בסקטור הציבורי מאשר בסקטור הפרטי. הסיבה העיקרית לכך היא, שאותם פקידים המנהלים את המוסדות הציבוריים מעדיפים להעסיק עובדים על פני שימוש במיקור חוץ, כדי להשיג כוח פוליטי. ככל שיש לך יותר עובדים הכפופים למרותך – כוחך גדל. אך יש פורמט נוסף: הביורוקרט (הפקיד) קובע מי תהיה החברה שתספק את השירות. במצב זה הביורוקרט ישתמש במיקור חוץ בצורה גדלה והולכת כתוצאה מהיכולת שלו "לסחוט" טובת הנאה מהחברות המתחרות במכרו. פרק אחר בעבודתי עוסק בהדלפות של הביורוקרטים. למעשה, הם מדליפים מידע לציבור כדי להגדיל את תקציביהם. אך אליה וקוץ בה: בה במידה הם פוגעים באמינותם. הביורוקרט מעדיף להדליף מידע על תקציב מיותר, כך שיגרום לציבור להאמין כי דרוש לו תקציב גדול יותר. זוכרים את משל הרועה הצועק "זאב, זאב!"? זהו בדיוק. אילו הרועה היה צועק כי אין לו כל בעיות עם העדר, דווקא אז היו שולחים לבדוק מה לא בסדר... את הביורוקרטים האלה הרי כולנו מכירים: אנו נתקלים בהם כל יום, או לפחות קוראים עליהם בעיתונים, שומעים עליהם ברדיו וצופים בהם בטלוויזיה...

השמחה במעונם איחולים

- למשפ' ארנברג להולדת הנכד
- למשפ' בומץ-בניאל להולדת הנין
- ולנישואי הנכד
- למשפ' גנץ לנישואי הנכד
- לגילה וקסלר והמשפחה להולדת הנין דוד אורי
- לאסתר זינגר והמשפחה להולדת הנין
- למשה (זיס) זיסהוף לנישואי הנכד
- למשפ' ירום להולדת הנכדה
- לאילנה ינאי והמשפחה לבר מצוה של הנין
- ובת מצוה של הנינה
- למשפ' יפה לבת מצוה של הבת שירי
- למשפ' לקס לנישואי הבת ורד
- למשפ' ניוסטטר לבר מצוה של הבן נעם צבי
- למשפ' סגל להולדת הנין
- ליצחק פורת והמשפחה לנישואי הנכדה
- לאסנת פישר והמשפחה לנישואי הנכד
- למשפ' פרישטיק לבר מצוה של הבן דביר
- למשפ' קלמן לנישואי הנכדה

מזל טוב!

המנסה במשך שנים לקדם את עקרונות המשפט העברי. ההרצאה התקיימה בעת "סיום" מסכתות ה"בבא" בלימודי הדף היומי הנלמדים אצלנו.

פורים בפתח: לאחר קריאת המגילה יוזמנו הילדים ל"קרנבל תופים" בניצוחו של דוד. מומלץ להצטייד באטמי אזניים.

נשות הקהילה יוכלו ליהנות מערב ייחודי "אליך אתפלל" שמו, בביצוע להקת הלל מהשומרון. מודעות יפורסמו במועד.

לקראת יום העצמאות נברר את זהותה היהודית והישראלית של המדינה מבעד לעדשת מצלמת הקולנוע הישראלי. המרצה יהיה יובל ריבלין, היסטוריון וחוקר קולנוע. אסור להחמיץ.

מ"גבורת מרדכי" לכהונת ראש אכ"א מיכאל טוכפלד

בן קהילתנו, האלוף (מיל.) אלעזר (אלי) שטרן, פרש לא מכבר מצה"ל. תפקידו האחרון בצבא – ראש אגף משאבי אנוש, או בשמו הקודם (והנוכחי) אגף כח אדם, היה השיא בסדרת תפקידים שמילא בשנות שירותו למען העם והמדינה.

אנו בקהילת "גבורת מרדכי" הכרנו אותו מנערות וילדות. הבן של ליפו ושרה, החתן של משפחת מנס, שתמיד ידע מה הוא רוצה ואף פעם לא עשה הנחות, לא למשפחתו, לא לחבריו ובראש ובראשונה לא לעצמו.

"תמיד אמר מה שהוא חושב בלי חשבון והוא עשה זאת כלפי מפקדים, ראשי הדרג המדיני וכלפי מוריו ורבניו", כך כתוב על כריכת הספר שכתב ושיצא לאור לאחרונה: "משא כומתה – ניוטים בגובה העיניים".

קהילתנו מלאה הערכה לאלי שטרן לפועלו החינוכי בצבא ולהתמדתו בהחדרת ערכי הצינונות והיהדות שמפעמים בתוכו ובהנחלתם לצבא ישראל בכל דרגיו ובכל התפקידים שנשא בהם.

ספרו זה, המלא באהבת הארץ (ערך שניסה בכל כוחו להנחיל לצבא העם והמדינה), הוא לא רק אוטוביוגרפיה. זהו ספר לימוד, ואפילו לימוד חובה, למי שעדיין לא מבין או למי שרוצה להסביר מה בדיוק אנחנו עושים כאן.

מכתב תודה לבית הכנסת

לכבוד בית הכנסת "גבורת מרדכי", ברצוננו להודות לכם על החוויה המרגשת שעברנו ביום שבת האחרון, בו חגגנו לבנו הבכור אביב, את בר המצווה. מעמד העלייה לתורה היה מכובד ביותר, מעניין ומרגש. אביב התרגש מאד ונהנה מהטקס. הוא הדגיש שזו חוויה שלא ישכח בחיים.

תודה,
ד"ר, אורי ואביב הדר

שלמי תודות

עם סיום פרויקט האגף המערבי של בית הכנסת (שירותים, מטבח, פינת הנטילה, פינת קפה ועוד) נודה לאלה שהשתתפו בתכנון ובביצוע ובראשם משה בורשטיין, יו"ר ועדת הבניין ולחברים אשר תרמו למגבית המיוחדת והגדילו לעשות משפחות שטרסברג ובן זאב שתרומתם הנדיבה עלתה על כולנה.

אירועים בקהילה

הצרעה שבתאנה... המשפטי העברי... קרנבל...
הופעת נשים וקולנוע

חדשי שבט-אדר משופעים באירועים. בט"ו בשבט למדנו מפי האגרונום אורי פרל, כיצד מן הפרח בא הפרי, כמאמר השיר. בין היתר הופתענו לשמוע כי בתוך פרי התאנה שוכנת לה צרעה... זה כבר פתח את הדיון האם הפרי כשר בכלל... רעייתו, ליאורה, בת קהילתנו (לבית מרקוביץ) הוסיפה להנאת הערב בחידון מאתגר על הצומח בארץ.

עד כמה מוכנה מערכת המשפט בישראל להכיר במקורותינו אנו להכניס את המשפט העברי כחלק ממנה? לא הרבה.

אצלנו מתבססים על המשפט המנדטורי והמערבי. כך למדנו מהרצאתו של הרב המשפטן ד"ר רצון ערוסי,

להתאפק וממקום מושבה קטעה אותי: "לא פיג'מה, אלי, חלוק!"...
(מתוך ספרו החדש של אלעזר שטרן "משא כומתה" – הוצאת ידיעות אחרות – ספרי חמד)

לזכרה של בטי קייזר ז"ל

ביום ה', ו' בשבט, נערכה באולם בית הכנסת אזכרה לבטי קייזר ז"ל במלאת שלושים לפטירתה.

לערב הזיכרון הגיע קהל רב: בני משפחה, ידידים וחלק נכבד מחברי קהילת בית הכנסת "גבורת מרדכי".

נציגת המשפחה הודתה למכרים ולקרובים על הביקורים ועל התמיכה בימי מחלתה של בטי, וכן על ניחום האבלים במהלך ימי "השבעה". בערב זה נישאו דברים מפני רב הקהילה הרב ורסמן ומפני קרובי משפחה, ונלמדו משניות על ידי הנכדים.

מתוך דברים שנאמרו לזכרה בחרנו להביא את דבריה של הדסה חובב – חברה בקהילה, קרובת משפחה, שכנה וחברה קרובה:

חברים ומשפחה יקרים,
כידוע לכם אין אני איש דברים ואינני רגילה לדבר בפני קהל רב שכזה. אבל הפעם יהיו אלו מילים היוצאות מן הלב ונאמרות בכאב רב. אני הכרתי את בטי עוד כשגרנו ביד אליהו. אחר כך למדתי להכירה כשילדינו התחתנו, והקשר התהדק ביותר כשעברתי לגור בגבעתיים בשכנות עם משפחת קייזר.

בטי היתה לי כאחות, תמיד דאגה לי (היכן אני בשבת), ולא רק לי. הבית היה תמיד פתוח לאורחים ולמשפחה ובמיוחד ליוצאי הולנד. בטי היתה אשת חיל, צנועה, הסתפקה במועט, לא היו לה דרישות. הושיטה יד לעזרה לכל מי שצריך. הנכדים אהבה, העריצו אותה, אין סבתות רבות כמוה. סבתא בטי זה מושג.

אולם על דבר אחד היא לא ויתרה, על פרחים. בבית היו תמיד זרי פרחים ועציצים. במוצב הבריאותי הקשה ביותר היא טיפלה בפרחים ובאדניות והיתה גאה ומאושרת בכל פרח שנבט.

בטי, קשה לי לדבר ולספר בלשון עבר כאילו רק אתמול דיברנו ושווחחנו.

בטי, כולנו כואבים ומתגעגעים אליך. אנו לא נשכח אותך ונזכור אותך תמיד, סבתא בטי היפה והאהובה.

יחד עם זאת, ידוע לכולנו שויכוחים מרים ניטשים בינו לבין חלק מהחברים, בעיקר בנושאים כמו ההתנתקות מרצועת עזה או עמדותיו כלפי ישיבות ההסדר.

לכבוד פרישתו מצה"ל ולכבוד הוצאת הספר, אנו בקהילה מבקשים לכבד את אלי, את משפחתו ובמיוחד את הוריו, שרה ולוי שטרן, בערב מיוחד שנקיים לכבודם, במעמד אורחים ודמויות מהספר ומהעבר כמו גם מן ההווה. הערב יתקיים אי"ה ביום רביעי י"ז באדר תש"ע, 3.3.2010.

לקראת האירוע אנו מביאים כאן קטע מהספר.

"לא פיג'מה, אלי, חלוק!"

אלעזר שטרן

פרויקט "עדים במדים", הטסתם של קציני צה"ל וחייליו לביקור במחנות ההשמדה בפולין, הוא הפרויקט החינוכי החשוב ביותר שיזמתי בעת שירותי כמפקד בה"ד 1, אם לא במהלך שירותי הצבאי כולו. אני דור שני, בן לניצולי שואה. רוב בני משפחתם של הורי נספו בשואה. אני לא זקוק ליהודה פוליקר בשביל המילים "ילד טוב משאיר צלחת ריקה". אצלנו לא זרקו כלום, או ליתר דיוק אסור היה לזרוק כלום. מאמא שלי שמעתי הרבה סיפורים על סבתא שלי שלא הכרתי ועל סבא שלי שקפץ מהרכבת והיה הולך כל יום, אחרי המלחמה, שבועות וחודשים, לבדוק אם מישהו ממשפחתו הקרובה, אשתו או ילדיו, חוזר.

הבית שלנו התנהל במתח הזה שבין טריקת דלתת בין שתיים לארבע, שמקפצה את אמא ומחזירה אותנו לשם, לאושוויץ, ובין הרצון שלהם לגדל אותי ואת אחיותיי כ"צברים", ללא המשא הכבד של הטראומה משם. כך שהם לא מנעו מאיתנו שום מחנה או טיול של "בני עקיבא", אולם אם איחרתי מעט, כבר יכולתי למצוא את אמא של למטה בחלוק. עכשיו לך תבנה מנהיגות מול חניכת "בני עקיבא" שנשארה אחרונה, שאתה מלווה אותה בלילה אל ביתה כמדריך גיבור, וכשעוברים בדרך ליד הבית שלך, בשעה תשע וחצי בערב, אמא שלך למטה דואגת בחלוק.

אני כותב "חלוק" מפאת כבודה של אמא. בסמוך לשחרורי מצה"ל הזמנתי את הוריי לאחת מהרצאותיי במסגרת ההכנות למסע לפולין. המשלחת היתה מורכבת מחניכי קורס למפקדי פלוגות ומפקדי גדודים. בקשה אחת היתה לי מאמא: שכל שיש לה להעיר, תאמר לי רק בסוף ההרצאה. כשהגעתי לסיפור הזה ואמרתי שאמא חיכתה לי דואגת למטה ברחוב, לבושה בפיג'מה, אמא לא יכלה

לזכרה של אלה פורת ז"ל

אמא

מאת ילדיה חנה ויואב

אמנו, אלה פורת לבית ליפשיץ, נולדה בז' בתשרי תשי"א (1941) בישראל. אמה יהודית לבית אקרלינג עלתה מפולין, ואביה, משה ליפשיץ, עלה מרוסיה לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה. אלה היתה בתם הבכורה והיא אחות לאפריים (אפי) הקרוי על שם סבו הצדיק שניספה בשואת יהודי פולין.

בהיותה ילדה, למדה אמא בבית הספר היסודי "יהלום" שברמת גן ולאחר מעבר המשפחה לתל אביב, למדה בתיכון "שלווה". היתה חניכה בתנועת "הצופים" ופעלה רבות במסגרתה.

הבית בו גדלה היה בית חם, יהודי וציוני. אמא ספגה בו את האהבה ליהדות ולארץ ישראל יחד עם החינוך לערך העבודה ולמוסר עבודה גבוה.

בהיותה בת 18, פגשה את אבינו, יצחק פורת, ונפשה נקשרה בנפשו. הם נישאו בשנת 1961 ובנו את ביתם ברמת גן ולאחר מכן עברו לרחוב הרצוג בגבעתיים. לנו, ילדיה, העניקה אמא חום ומסירות עד בלי קץ ודאגה לשלומנו כל הימים.

אמא עבדה בבית "הלן קלר" בו פועלת "אגודת חירשים-אילמים בישראל". היא רכשה במהירות את שפת הסימנים ופיתחה תקשורת טובה עם האנשים כבדי השמיעה עימם עבדה.

אמא רכשה חברים רבים במהלך שנותיה. נועם הליכותיה, מאור פניה וטוב ליבה היו גורם לבניית קשר בלתי אמצעי עם הסובבים אותה.

אמא נפטרה לאחר מאבק ממושך במחלה קשה. יחד עם התמודדותה בגבורה במחלה ידעה גם רגעים של נחת בהולדת 11 נכדיה וברגעי השמחות עימם.

החלל שהשאירה גדול וכבד מנשוא! אנו מנסים להתנחם ונשתדל לשאת את זכרה בגאון – נועם הליכותיה, אישיותה המדהימה והאהבתה יהיו נר לרגלינו תמיד.

מתוך דברי ההספד של הבן יואב:

היום הסתיימה לה מלחמה של 17 שנה, מלחמת אחת, חייל אחד, ורמטכ"ל אחד. אמא, את נלחמת ואבא ניהל את המלחמה. חייל ללא מורא וללא משוא פנים, ורמטכ"ל חוצה גבולות,

מתוחכם, עקשן, דוגמא אישית לכל צבא, שיעור של חיים. במלחמה הזאת אין מנצחים או מפסידים, ובכל זאת היום המלחמה הסתיימה. מלחמה שלאורכה ראינו ניצחונות קטנים ושבענו אכזבות. מלחמה שלאורכה שמחנו בשמחות, ילדנו ילדים, יצאנו לטיולים וחזרנו לבתי חולים. עליות ומורדות...

אמא, אמרתי לחני לא פעם שאבא ואת מלמדים אותנו כיצד יש להילחם. שיעור לחיים, שיעור של מאבק על חיים. גם בחודשיים האחרונים עמדנו והתפעלנו כיצד אבא מטפל בך, במסירות ונאמנות, הקרבה וקירבה. שום עובד זר לא היה עושר את העבודה טוב ממנו, הוא ידע זאת והתעקש להיות זה שישעך אותך עד לרגע האחרון.

תנא: אין איש מת אלא לאשתו ואין אישה מתה אלא לבעלה. אין איש מת אלא לאשתו שנאמר "וימת אלימלך איש נעמי". ואין אישה מתה אלא לבעלה שנאמר "ואני בבואי מפדן מתה עלי רחל".

"יואב, שמור על אבא וחני כאשר לא אהיה", כך אמרת לי אמור וחזור, עוד פעם ועוד פעם. לא הרפית ממני עד שלא הבטחתי לך זאת. גם היום, כאן ועכשיו אני מביט לך, אמא, שאשמור עליהם כבבת עיני. זוהי צוואתך וזוהי חובתך. מבקש ממך רק קצת עזרה מלמעלה, שהרי המשא כבד.

כוס תנחומים

לעזרא לוי ולמשפחה
לפטירת האחות – אסתר ז"ל

למשפחת קייזר
לפטירת הרעייה-האם – בטי ז"ל

לאסא זיו ולמשפחה
לפטירת האב – דוד זליקוביץ ז"ל

למשפחת פורת
לפטירת הרעייה-האם – אלה ז"ל

המקום ינחמכם
בתוך שאר אבלי ציון וירושלים
מן השמיים תנחמו